

ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Урсатій А.Е.

*Науковий керівник: Жуковська В.М., д.е.н., доцент
Державний торговельно-економічний університет*

Після 24 лютого 2022 року Україна почала відлік життєдіяльності суспільства в іншому вимірі, спричиненого повномасштабним вторгненням росії та спробою нав'язати вільним українцям свій терористичний режим. Як наслідок, це призвело до важких випробувань як для української економіки, так і для мирних громадян. Ринок праці є найбільш чутливим індикатором змін у соціально-економічній системі країни.

Внаслідок повномасштабної війни в Україні, за даними Київської школи економіки, у січні 2023 року прямі збитки зазнали щонайменше 109 середніх і великих підприємств різних форм власності, загальна сума збитків оцінюється в 13 мільярдів доларів [1]. За оцінками експертів, серед великих і середніх підприємств 19 (17%) приватних і державних підприємств були повністю зруйновані, ще 90 (83%) частково пошкоджені. Наслідком цих руйнувань є зростання ризиків для трудової діяльності, добробуту працездатного населення.

Ракетні обстріли, перебої в електропостачанні та зв'язку ускладнили життя малому та мікробізнесу, який забезпечує роботою велику частину населення працездатного віку. Для того, щоб утриматися на ринку під час війни, компанії змушені переглядати свої витрати, особливо на робочу силу. Заходами з оптимізації витрат були: переведення працівників на 0,5 ставки; оформлення відпустки без збереження заробітної плати; зменшення кількості робочих годин.

У державному центрі зайнятості України було зареєстровано 186,5 тис. безробітних станом на 1 січня 2023 року за наявності 21,2 тис. одиниць вакансій [2]. Це означає, що майже дев'ять офіційно зареєстрованих шукачів роботи претендувало на одне вакантне місце (рис.1). У той же час кількість офіційно зареєстрованих безробітних скоротилась за рахунок зняття з обліку осіб, які мігрували закордон і були призвані на військову службу.

Наведена статистика також не враховує людей, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях. Крім того, на обліку у державній службі зайнятості не всі безробітні перебувають. За оцінками Мінекономіки, кількість безробітних на початок 2023 року становила 2,6 млн осіб, а за оцінками НБУ – близько 4,2-4,8 млн осіб [3].

Відповідно до дослідження HR-порталу grc.ua, кожен другий український фахівець (52,3%) зараз активно шукає роботу, а 16% планують шукати нову роботу найближчим часом [4]. В основному, більшість українців знаходяться у пошуку роботи не більше півроку, а кваліфіковані працівники старшого віку (50-57 років) стикаються з проблемами працевлаштування: пошук роботи триває до року і більше.

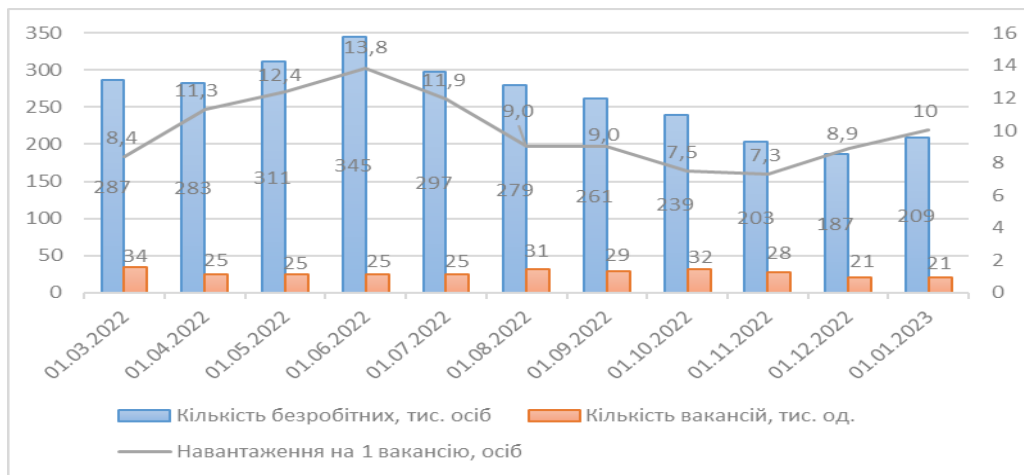

Рисунок - 1 Кількість безробітних, вакансій та претендентів на одну вакансію в Україні в період повномасштабної війни*

* Джерело: сформовано автором за [3]

Серед основних нагальних питань серед пошукачів при працевлаштуванні визначено наступні:

- зменшення кількості вакансій у потрібній професії;
- зменшення заробітної плати при підвищенні вимог кандидатів щодо досвіду роботи та надмірна трудомісткість.
- висока конкуренція на відкриті робочі місця офісного персоналу.
- На пошук роботи витрачається більше часу і сил.
- Недостатня пропозиція робочих місць в певних регіонах України.
- Вимоги до рівня володіння іноземними мовами.

Таким чином, зниження рівня безробіття є пріоритетним завданням держави та потребує негайних дій. Серед цих заходів важливе значення має розширення сфери зайнятості, створення нових робочих місць для молоді, випускників вишів, сприятливих умов для розвитку підприємництва.

Література:

- Збитки, завдані українському бізнесу внаслідок російської агресії, оцінюються в \$13 млрд. KSE.. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zbitki-zavdani-ukrayinskomu-biznesu-vnaslidok-rosiyskoyi-agresiyi-otsinyuyutsya-v-13-mlrd/>
- Ринок праці 2023: де зараз найбільші зарплати та яких спеціалістів шукають. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/25/696322/>
- Безробіття в Україні в період повномасштабної війни. НІСД. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/bezrobittya-v-ukrayini-v-period-povnomasshtabnoyi-viinyu>
- Grc.ua: 98% українців стикаються з проблемами в процесі працевлаштування під час війни. Pravo. Видавництво Юридична практика. URL: <https://pravo.ua/grc-ua-98-ukraintsiv-stykaiutsia-z-problemamy-pry-pratsevlashtuvanni-pid-chas-viinyu/>